

Пише:
Небојша
Јанковић

Ванкувер, септембар 2008.

Усред лета кад му време није, у Августу познатом по колективним одморима и осталим недешавањима као да смо се изненада нашли пред крајем једног и почетком неког новог раздобља.

После скоро 20 година од окончања хладног рата и стварања привидно хармоничнијег монополарног света, одједном као да је свима постало јасно да је такав идеализован "крај историје" истовремено и немогућ и неодржив.

Два мандата Џорџа Буша у којима се Америка суочила са незапамћеном дубином економског суноврата, светска енергетска криза која ће Русији повратити значајне атрибуте супер-силе и незадрживи економски и трговински успон Кине најавили су да је на помолу прерасподела моћи у светским размерама.

Ново мешања карата наговештено је догађајима који као да су се намерно сместили у Августу, месецу у коме се обично ништа не догађа. За промену наших представа о дугом, топлом, политички досадном лету највише заслуга имала су три догађаја: Олимпијада у Пекингу, руско-грузијски рат на Кавказу и Конвенција америчких Демократа у Денверу на којој је Барак Обама изабран за председничког кандидата.

Промоција Змаја

Да је Олимпијада у Пекингу одржана пре нешто више од две деценије цео свет би се вероватно нагледао Маових портрета и веселих пионира у тактовима корачнице "Исток је Црвен".

На овогодишњем отварању Игара које је режирао познати филмски редитељ не само да није било препознатљивих комунистичких симбола већ су скоро потпуно изостали и традиционални змајеви и други симболи цивилизације старе преко 5000 година.

Цео спектакл подсећао је на футуристичку представу монреалског "Cirque de Soleil" у коме се невероватна акробатика смењује са још невероватнијим визуелним ефектима, све то, бар на први поглед, без икакве политичке поруке. Само на први поглед, наравно.

Као што је Олимпијада у Лос Анђелесу требало да најави неку нову "здравију" Америку после декадентних 60-тих и 70-тих, тако је и Кина спектаклом у Пекингу покушала да покаже свету да је спремна за будућност и да, прихватајући у основи туђа правила игре, дискретно најави своју лидерску кандидатуру.

Учинила је то на маестралан начин, толико добро да је изостао сваки цинизам надобудних западних критичара. Чак и током отварања игара када је уз носиоца кинеске заставе, познатог кошаркаша из америчке НБА лиге, поносно корачао малишан једва спасен из рушевина за време недавног земљотреса.

Скривена порука је била да је и у Кини, човек, појединац, центар и "мера свих ствари" као и у западном друштву створеном на тековинама хеленске цивилизације. То, дакако, нема баш везе са истином као што нема ни тврдња да је за мањак људских права крив само данашњи режим. Пре ће бити да се ради о мешавини конфучијанске идеје о

друштвеној субординацији и чињенице да свака прича о индивидуалним људским правима подлеже објективној релативизацији у земљи у којој се милијарда и триста милиона "индивидуа" свакодневно бори за опстанак.

Но, свеједно. Ако и није до краја прихватио причу о хуманом карактеру кинеског друштва, Запад

Медведев

је морао да призна да Пекинг ноћу бљешти као Лас Вегас, да су улице пуне добро одевених и хедонистички расположених људи и да закључи да је прогрес који Кина бележи у протеклој деценији скоро без преседана у светској историји.

Буђење Великог Медведа

Изузетна уздржљивост и суптилност са којом је Пекинг најавио своје претензије на будућу улогу светске силе може се само делимично тумачити одсуством журбе карактеристичним за једну тако стару цивилизацију. Посматрачи се слажу у оцини да кинеска самоувереност више проистиче из стабилног развоја и растућег суфицита у размени са скоро свим земљама света. Просто речено – из уверења да је будућност на њиховој страни.

По систему сличне аналогije могуће је тврдити да је и војна победа Москве у сукобу са Тбилисијем (без обзира ко је сукоб изазвао и "први почео") израз у основи истоветног самопоуздања проистеклог из сазнања да Америка више није неопозиви господар света. То би вероватно и било тако када у руским поступцима не би било толико противречности и видљиве журбе и нервозе.

Лако је закључити да је нер-

воза разумљива ако се има у виду вишегодишње приближавање НАТО пакта руским границама и отворена подршка Запада "русомрсцима" у које поред Сакашвилија спадају скоро сви лидери земаља Источне Европе, али се и поред тога оправдано поставља питање зашто се баш у овом тренутку Русија поново свету представља у старом неосовјетском руху? Због чега Москва опет покушава да омеђи некаву своју лимитирану интересну сферу па макер њу чинили и такви кепеди какве су новостворене "државе" Осетија и Абхазија?

Шта ако разлог није толико у нараслој руској моћи и богатству, колико можда у страху да та моћ и неће бити тако дуга века као што је у први мах изгледало. Шта дакле, ако је некакав руски туст мозгова (пандан ономе који је у Америци водио Збигњев Бжежински) проценио да време не ради за земљу која свој тренутни положај дугује искључиво цени енергената на светском тржишту и да зато треба "превентивно деловати"?

У одговору на оваква питања све хипотезе су могуће. Од ло-

Северна Осетија

калних ратова на рубовима Каспијског Језера (уз употребу тактичког нуклеарног оружја) до превентивног завртања енергетских славина што би, Европу пре свега, тотално парализало и претворило у пејсаж познат из чувеног аустралијског филма о Лудом Максу.

Зелени месец над Денвером

Да све ово није чиста фантазија могли смо се уверити и током конвенције америчких Демократа у Денверу где је поред привредног опоравка и здравственог осигурања за 40 милиона обесправљених у први план, изненада, избила једна футуристичка тема. О њој је први говорио сенатор Едвард Кенеди да би је касније елаборирали скоро сви говорници укључујући и самог Обаму.

"Када је мој брат Џон Кенеди обећао да ће америчка застава бити за 10 година на месecu, нико му није веровао", говорио је Тед. И данас мало ко верује да ћемо за 10 година бити у стању да се ослободимо терора нафтних компанија и да се окренемо новим изворима чисте "зелене" енергије. Али, ми ћемо то учинити, обећао је Кенеди, а маса делегате узвратила је Обаминим слоганом "Yes, we can!"

Каснији говорници били су још експлицитнији па су тако помињани и разни тирански аутократе који из скупе нафте прпу сву своју моћ и тако остају на власти. После рата у Грузији свима је било јасно да у ово шаролико друштво, гледано из америчког угла, не спадају само Чавес и Ахмадинежад већ и Путин и Медведев који се (каквог ли случаја!) са поменутиим иранским лидером, управо за време скупа у Денверу, срдечно руковао на једном регионалном скупу.

Шта дакле, ако је политичка звезда Барака Обаме резултат новог мешања карата у самој Америци? Шта ако иза њега стоји фантастична финансијска моћ оних који су закључили да је време за нову енергетску револуцију. Шта ако су амерички трустови мозгова проценили да је такав обрт једина могућност да Америка поврати економску супремацију?

Старији међу нама се свакако сећају да је лет на месец и у самој Америци био у почетку квалификован као бацање пара. А онда су као последица тог технолошког пробоја стигли сателитска телевизија, микроталасне пећнице, титанијум и слични метали у најширој примени, све до Мајкрософта и интернета. И огромних, до тада незапамћених профита оних који су у те нове технологије били спремни да инвестирају.

*****

Очигледно је да идемо у сусрет узбудљивим и потенцијално конфликтним временима у којима су могући различити исходи.

Оно чега се највише прибојавам нису, међутим, ни ратови ни светске катастрофе. Страх ме је једино да се све промене, ма какве оне буду, поново не догоде мимо мене, вас и свих нас.

И да нас на крају не обавесте да су карте подељене, да је коцка бачена и да опет живимо у најбољем од свих светова. Укидајући нам тако могућност избора, једину стварну слободу коју смо икад имали.

♦

subscription - уредилаћа

Прећулаћујем се на листу КИШОБРАН и ћрилаћем чек у вредности \$36.00 (12 бројева - 12 issues)

IME (NAME): DATUM (DATE):

ADRESA (ADDRESS):

TEL / FAX:

E-MAIL: POTPIS (SIGNATURE):

Make cheque or money order payable to: KISOBRAN

КИШОБРАН

НАЈЗАПАДНИЈЕ СРПСКЕ НОВИНЕ

Поћунитће овај листић, ћощаљитће ћа на доњу адресу, и следећих дванаестћ бројева КИШОБРАН-а бам сћиљже ћощћом.

KISOBRAN, #368-3495 Cambie Street, Vancouver, B.C. V5Z 4R3